

***Εργαλεία αξιολόγησης της ποιότητας
στα πλαίσια της προσχολικής αγωγής
και εκπαίδευσης***

Μαρία Σακελλαρίου

Καθηγήτρια

***Πανεπιστήμιο
Ιωαννίνων***

marisak@uoi.gr

1. Εισαγωγή

- Η ανάγκη ελέγχου και διασφάλισης της ποιότητας της παρεχόμενης αγωγής και φροντίδας καθίσταται ιδιαίτερα σημαντική, καθώς ερευνητικά δεδομένα καταδεικνύουν ότι η ποιότητα ασκεί σημαντικές επιδράσεις στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών.
- Η έλλειψη ενός κοινώς αποδεκτού ορισμού της έννοιας της ποιότητας της παρεχόμενης αγωγής και φροντίδας, προκαλεί προβλήματα αναφορικά με την αξιολόγησή της, η οποία έχει χαρακτηριστεί δύσκολη. Ωστόσο, αν και η αξιολόγηση είναι μια σύνθετη διαδικασία, η αυξανόμενη χρήση μεθόδων άμεσης παρατήρησης έχει δώσει ώθηση στην ανάπτυξη έγκυρων και αξιόπιστων εργαλείων.

- Η αξιολόγηση της ποιότητας είναι ένα θέμα στο οποίο έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση, και υπάρχουν **πολλά μεθοδολογικά ζητήματα** σχετικά με αυτή. Τρία από τα πιο συχνά αναφερόμενα είναι τα εξής:
  - ❖ Α. **ποια είναι τα συστατικά της ποιότητας – περιεχόμενο της μέτρησης**
  - ❖ Β. **με ποιο τρόπο μπορεί κανείς να εκτιμήσει αν τα στοιχεία αυτά είναι διακριτά - μεθοδολογία· και**
  - ❖ Γ. **το ποιος είναι ο λόγος για τον οποίο θέλουμε να αξιολογήσουμε την ποιότητα – θέλουμε να εξετάσουμε τις επιπτώσεις της ποιότητας της ημερήσιας φροντίδας σε συσχετισμό με την ποιότητα που παρέχεται στο σπίτι ή θέλουμε να χρησιμοποιήσουμε τα πορίσματα της αξιολόγησης για την βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.**

- Στην περίπτωση που θέλουμε να προσδιορίσουμε την ποιότητα της παρεχόμενης φροντίδας, υπάρχουν **δύο δυνατοί τρόποι**.
- ✓ Από τη μία μεριά μπορεί να υιοθετηθεί μια **ποιοτική προσέγγιση, η οποία στηρίζεται σε υποκειμενικούς ισχυρισμούς ειδικών**.
- ✓ Από την άλλη μεριά μπορεί να χρησιμοποιηθεί μια **ποσοτική προσέγγιση, η οποία στηρίζεται σε συγκεκριμένα εργαλεία μέτρησης**.
- Ωστόσο, η **ποιοτική προσέγγιση** θεωρείται περισσότερο περιεκτική, σχετική και περίπλοκη, ενώ είναι ταυτόχρονα χρονοβόρα και περισσότερο εκτεθειμένη σε προκαταλήψεις και αμφισβητήσεις.
- Αντίθετα, η **ποσοτική προσέγγιση** προσφέρει ένα μεγάλο βαθμό αντικειμενικότητας και αυστηρότητας σε βάρος, όμως, του πλάτους και της ελαστικότητας των δεδομένων.

- Όσον αφορά τα **χαρακτηριστικά της διαδικασίας**, η παρατήρηση των οποίων εντάσσεται στις σύγχρονες τάσεις της αναπτυξιακής ψυχολογίας, **απαιτούν ερμηνεία και κρίση από ειδικούς.**
- Είναι γι' αυτό το λόγο, που για τη «μέτρηση» των χαρακτηριστικών της διαδικασίας χρησιμοποιούνται **εξειδικευμένες κλίμακες**, που είτε αφορούν στο συνολικό πρόγραμμα, είτε εστιάζουν σε μια συγκεκριμένη πλευρά του προγράμματος ή σε ένα συγκεκριμένο ενήλικα.

2. Εργαλεία Αξιολόγησης των Διαδικαστικών Χαρακτηριστικών της Ποιότητας

2.1 *Early Childhood Environment Rating Scale – Revised - ECERS – R (Harms et al., 2005).*

- Προσδιορίζει τη **σφαιρική ποιότητα** ομαδικού τύπου προσχολικών προγραμμάτων.
- Χρησιμοποιείται για τη μέτρηση των χαρακτηριστικών διαδικασίας, αλλά και δομής.
- Μετρά την ποιότητα σε τάξεις που παρακολουθούνται από **παιδιά ηλικίας 30 – 60 μηνών (2,5 έως 5 ετών)**.
- Για την αξιολόγηση της ποιότητας με την κλίμακα ECERS-R, συνήθως απαιτούνται **δύο με τρεις ώρες παρατήρησης και συζήτηση με τους παιδαγωγούς** για ορισμένες πτυχές των καθημερινών δραστηριοτήτων τους, τις οποίες ο εξωτερικός ερευνητής δεν μπορεί να παρατηρήσει.

- Διαθέτει **43 θέματα**.
- **Επτά υποκλίμακες:**
  - *Χώρος και Επίπλωση,*
  - *Ρουτίνες Προσωπικής Φροντίδας Παιδιών,*
  - *Γλώσσα και Συλλογισμός,*
  - *Δραστηριότητες,*
  - *Αλληλεπίδραση,*
  - *Δομή του Προγράμματος και*
  - *Γονείς και Προσωπικό.*
- Για κάθε θέμα παρέχονται λεπτομερείς περιγραφές και τα θέματα αξιολογούνται με **βάση επτάβαθμη κλίμακα** (1 = Ανεπαρκής, 3 = Στοιχειώδης, 5 = Καλός, 7 = Εξαιρετικός).

Ρουτίνες προσωπικής φροντίδας παιδιών

9. Υποδοχή / Αναχώρηση
10. Γεύματα / Κολατσιό
11. Ύπνος/ Ξεκούραση
12. Τουαλέτα / Αλλαγή πάνα
13. Πρακτικές Υγιεινής
14. Πρακτικές Ασφαλείας

Γλώσσα και Συλλογισμός

15. Βιβλία και εικόνες
16. Ενθάρρυνση των παιδιών για επικοινωνία
17. Χρήση γλώσσας για την ανάπτυξη νοητικών ικανοτήτων
18. Καθημερινή – ανεπίσημη χρήση της γλώσσας

Χώρος και επίπλωση

1. Εσωτερικός χώρος
2. Έπιπλα για ρουτίνες προσωπικής φροντίδας, παιχνίδι και μάθηση
3. Επίπλωση για ξεκούραση και άνεση
4. Διαμόρφωση του δωματίου για παιχνίδι
5. Χώρος για εκούσια μόνωση
6. Εκθέματα που σχετίζονται με το παιδί
7. Χώρος για παιχνίδι αδρής κινητικότητας
8. Εξοπλισμός αδρής κινητικότητας

Δραστηριότητες

19. Λεπτή κινητικότητα
20. Τέχνη
21. Μουσική / κίνηση
22. Οικοδομικό υλικό
23. Άμμος / νερό
24. Δραματικό παιχνίδι
25. Φύση / επιστήμη
26. Μαθηματικά / αριθμοί
27. Χρήση TV, βίντεο και / ή υπολογιστών
28. Προώθηση της αποδοχής της διαφορετικότητας

Αλληλεπίδραση

- 29. Επίβλεψη των δραστηριοτήτων αδρής κινητικότητας
- 30. Γενική επίβλεψη των παιδιών (άλλη από της αδρής κινητικότητας)
- 31. Πειθαρχία
- 32. Αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού προσωπικού – παιδιών
- 33. Αλληλεπιδράσεις μεταξύ των παιδιών

Δομή του προγράμματος

- 34. Πρόγραμμα – χρονοδιάγραμμα
- 35. Ελεύθερο παιχνίδι
- 36. Ωρα ομάδας
- 37. Παροχές – πρόνοια για παιδιά με αναπηρίες

Γονείς και προσωπικό

- 38. Πρόνοια για τους γονείς
- 39. Πρόνοια για τις προσωπικές ανάγκες του εκπαιδευτικού προσωπικού
- 40. Πρόνοια για τις επαγγελματικές ανάγκες του εκπαιδευτικού προσωπικού
- 41. Αλληλεπίδραση και συνεργασία εκπαιδευτικού προσωπικού
- 42. Επίβλεψη και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού
- 43. Ευκαιρίες για επαγγελματική ανάπτυξη

2.2 Infant/Toddler Environment Rating Scale – Revised (ITERS-R) (Harms et al., 2003).

- Η κλίμακα **ITERS-R** είναι ανάλογη, σε δομή και εμφάνιση, με την κλίμακα ECERS-R.
- Η **ITERS-R**, χρησιμοποιείται για τη μέτρηση της ποιότητας σε **ομαδικού τύπου προγράμματα** προσχολικής αγωγής και φροντίδας, που παρακολουθούνται από **παιδιά ηλικίας έως 30 μηνών (2,5 ετών)**.
- Διαθέτει **39 θέματα**.
- Τα θέματα βαθμολογούνται με βάση την εξής **επτάβαθμη κλίμακα**: 1 = Ανεπαρκής, 3 = Στοιχειώδης, 5 = Καλός, 7 = Εξαιρετικός.

■ Επτά υποκλίμακες:

- *Χώρος και Επίπλωση,*
- *Ρουτίνες Προσωπικής Φροντίδας Παιδιών,*
- *Ακρόαση και Ομιλία,*
- *Δραστηριότητες,*
- *Αλληλεπίδραση,*
- *Δομή του Προγράμματος και*
- *Γονείς και Προσωπικό.*

Χώρος και επίπλωση

1. Εσωτερικός χώρος
2. Έπιπλα για ρουτίνες προσωπικής Φροντίδας και παιχνίδι
3. Παροχές - πρόνοια για ξεκούραση και άνεση
4. Διαμόρφωση του δωματίου για παιχνίδι
5. Εκθέματα για τα παιδιά

Ακρόαση και ομιλία

12. Παροχή βοήθειας στα παιδιά για να καταλάβουν τη γλώσσα
13. Παροχή βοήθειας στα παιδιά για να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα
14. Χρήση βιβλίων

Ρουτίνες προσωπικής φροντίδας παιδιών

6. Υποδοχή / Αναχώρηση
7. Γεύματα / Κολατσιό
8. Ύπνος
9. Τουαλέτα / Αλλαγή πάνας
10. Πρακτικές Υγιεινής
11. Πρακτικές Ασφαλείας

Δραστηριότητες

15. Λεπτή κινητικότητα
16. Ενεργητικό σωματικό παιχνίδι
17. Τέχνη
18. Μουσική / κίνηση
19. Οικοδομικό υλικό
20. Δραματικό παιχνίδι
21. Παιχνίδι με άμμο και νερό
22. Φύση / επιστήμη
23. Χρήση TV, βίντεο και / ή υπολογιστών
24. Προώθηση της αποδοχής της διαφορετικότητας

Αλληλεπίδραση

- 25. Επίβλεψη του παιχνιδιού και της μάθησης**
- 26. Αλληλεπίδραση ομηλίκων**
- 27. Αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού προσωπικού – παιδιών**
- 28. Πειθαρχία**

Δομή του προγράμματος

- 29. Πρόγραμμα – χρονοδιάγραμμα**
- 30. Ελεύθερο παιχνίδι**
- 31. Ομαδικές παιγνιδιώδης δραστηριότητες**
- 32. Παροχές – πρόνοια για παιδιά με αναπηρίες**

Γονείς και προσωπικό

- 33. Πρόνοια για τους γονείς**
- 34. Πρόνοια για τις προσωπικές ανάγκες του εκπαιδευτικού προσωπικού**
- 35. Πρόνοια για τις επαγγελματικές ανάγκες του εκπαιδευτικού προσωπικού**
- 36. Αλληλεπίδραση και συνεργασία εκπαιδευτικού προσωπικού**
- 37. Σταθερότητα εκπαιδευτικού προσωπικού**
- 38. Επίβλεψη και αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού**
- 39. Ευκαιρίες για επαγγελματική ανάπτυξη**

2.3 Caregiver Interaction Scale – CIS (Arnett, 1989).

- Αξιολογεί το είδος της αλληλεπίδρασης μεταξύ παιδιών και παιδαγωγών, στα πλαίσια μιας **45λεπτης παρατήρησης**.
- Η εκτίμηση στηρίζεται στο πόσο συχνά έχει παρατηρηθεί ο εκπαιδευτικός να παρουσιάζει τη συμπεριφορά που περιγράφει κάθε θέμα.
- Αποτελείται από **26 θέματα**
- Βαθμολογούνται χρησιμοποιώντας μια **τετράβαθμη κλίμακα (1 = καθόλου έως 4 = πάρα πολύ)**.
- **Τέσσερις υποκλίμακες**
  - *Θετική αλληλεπίδραση (10 θέματα)*
  - *Τιμωρητική συμπεριφορά (8 θέματα)*
  - *Αποστασιοποίηση (4 θέματα)*
  - *Επιτρεπτικότητα (4 θέματα)*

Θετική Αλληλεπίδραση

Ελέγχει τη θέρμη της αλληλεπίδρασης του παιδαγωγού με τα παιδιά, τη φύση και την ποιότητα της επικοινωνίας του με τα παιδιά, καθώς και τον ενθουσιασμό και την εμπλοκή του με τα παιδιά

Τιμωρητική Συμπεριφορά

Εξετάζει αν ο παιδαγωγός είναι αυστηρός, εχθρικός, απειλητικός, κριτικός και ελεγκτικός κατά την αλληλεπίδρασή του με τα παιδιά

Αποστασιοποίηση

Εξετάζει αν ο παιδαγωγός είναι ή όχι συναισθηματικά και συμπεριφορικά απόμακρος από τα παιδιά και αν δαπανά σημαντικό χρόνο σε δραστηριότητες που δεν περιλαμβάνουν αλληλεπίδραση με τα παιδιά

Επιτρεπτικότητα

Απεικονίζει μια χαλαρή προσέγγιση του παιδαγωγού στην κακή συμπεριφορά των παιδιών και εξετάζει το βαθμό στον οποίο ο παιδαγωγός αποφεύγει να πειθαρχήσει τα παιδιά έστω και αν η συμπεριφορά τους δείχνει πως χρειάζεται να ασκηθεί κάποια αυστηρότητα.

2.4 ACEI Global Guidelines Assessment (ACEI GGA) (Association for Childhood Education International, 2006a- 2006β).

- Αναπτύχθηκε από τον **Παγκόσμιο Σύνδεσμο Προσχολικής Αγωγής (Association for Childhood Education International - ACEI / OMEP).**
- Σχεδιάστηκε με σκοπό να επιτρέψει στα διάφορα προγράμματα παροχής προσχολικής αγωγής και φροντίδας, **κυρίως αναπτυσσόμενων χωρών**, να αξιολογήσουν το πρόγραμμά τους.
- Το εργαλείο αυτό συνεχίζει να δοκιμάζεται και να ανανεώνεται, και έχει μεταφραστεί σε πολλές γλώσσες, εκ των οποίων και **στα Ελληνικά.**
- Διαθέτει **88 θέματα.**

- Διαχωρίζεται σε πέντε πεδία:
  - Περιβάλλον και Φυσικός Χώρος,
  - Περιεχόμενο του Αναλυτικού Προγράμματος και Παιδαγωγική,
  - Παιδαγωγοί Προσχολικής Ηλικίας,
  - Συνεργασία με τις Οικογένειες και την Κοινότητα
  - Μικρά Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες.

- Η αξιολόγηση γίνεται με βάση **εξάβαθμη κλίμακα** (Ανεπαρκής, Κατώτατος, Επαρκής, Καλός, Εξαιρετικός, Μη εφαρμόσιμος), ενώ ταυτόχρονα συλλέγονται και **ποιοτικά δεδομένα**, αφού ζητείται από τον αξιολογητή να δώσει παραδείγματα από την τάξη, προκειμένου να τεκμηριώσει τη βαθμολογία του και συνάμα παρέχεται **χώρος για την καταγραφή σχολίων.**

Περιβάλλον και φυσικός χώρος

1. Περιβάλλον και φυσικός χώρος
2. Αναπτυξιακά παρακινητικό περιβάλλον

Συνεργασία με τις οικογένειες και την κοινότητα

12. Πολιτικές του προγράμματος
13. Επικοινωνία με τις οικογένειες
14. Ηθικές / δεοντολογικές ευθύνες και συμπεριφορές
15. Κατάρτιση και πόροι
16. Αναγνώριση / σεβασμός της διαφορετικότητας
17. Μετάβαση των παιδιών από το σπίτι στο πρόγραμμα
18. Ευκαιρίες για συμμετοχή των οικογενειών και της κοινότητας
19. Συνεργασία ανάμεσα σε διάφορους επαγγελματίες - ειδικότητες

Περιεχόμενο του Αναλυτικού Προγράμματος και παιδαγωγική

3. Το αναλυτικό πρόγραμμα (curriculum)
4. Το περιεχόμενο του αναλυτικού προγράμματος
5. Παιδαγωγικές μέθοδοι
6. Παιδαγωγικά υλικά
7. Αξιολόγηση της προόδου των παιδιών
8. Αξιολόγηση των προγραμμάτων

Παιδαγωγοί προσχολικής ηλικίας

9. Γνώση και επίδοση
10. Προσωπικά και επαγγελματικά χαρακτηριστικά
11. Ηθικές / δεοντολογικές διαστάσεις

Μικρά παιδιά με ειδικές ανάγκες

- 20. Πρόσβαση και ίσες ευκαιρίες για υπηρεσίες**
- 21. Κοινή φιλοσοφία και κοινή στοχοθεσία**
- 22. Προσωπικό και ειδικοί επιστήμονες (ψυχολόγοι, λογοθεραπευτές, ιατρικό προσωπικό)**
- 23. Παροχή υπηρεσιών**

2.5 Assessment Profile for Early Childhood Programs - Profile (Abbott – Shim & Sibley, 1992).

- Η κλίμακα **Profile** έχει ως στόχο να προσφέρει **ποσοτικές μετρήσεις** για την ποιότητα των υπηρεσιών φροντίδας και αγωγής καθώς και για τις διδακτικές πρακτικές, που ενθαρρύνουν την ανάπτυξη και την μάθηση των παιδιών.
- **Σκοπός είναι η οργάνωση των κανονισμών λειτουργίας του προγράμματος και η βελτίωσή του.**
- Η κλίμακα **Profile** μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μία ποικιλία προσχολικών κέντρων και προγραμμάτων και χρησιμοποιείται προκειμένου να εντοπιστούν τα δυνατά σημεία ενός προγράμματος όπως επίσης οι περιοχές που χρειάζονται βελτίωση.
- Τα κριτήρια είναι αφενός συγκεκριμένα, ώστε να εντοπιστούν οι τομείς στους οποίους θα πρέπει να γίνουν αλλαγές και αφετέρου αρκετά γενικά, προκειμένου να εφαρμοστούν σε ποικιλία προσχολικών προγραμμάτων, ανεξάρτητα από το στόχο τους.

Υπάρχουν δύο ειδών μετρήσεις:

- A. Από τη μία μεριά υπάρχει η **αθροιστική μέτρηση (Assessment Profile for Early Childhood Programs: Research Edition II)** η οποία χρησιμοποιείται από τους ερευνητές προκειμένου να καταγράψουν το επίπεδο της ποιότητας της παρεχόμενης αγωγής και φροντίδας.
- B. Από την άλλη μεριά υπάρχει η **παραγωγική μέτρηση (Assessment Profile for Early Childhood Programs: Preschool, Infant, Toddler, School-age & Administration)**, η οποία χρησιμοποιείται με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των προσχολικών προγραμμάτων. Η παραγωγική μέτρηση είναι περισσότερο περιεκτική από την παραπάνω ερευνητική έκδοση, είναι περισσότερο φιλική προς τον χρήστη και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο αυτοαξιολόγησης από τους ίδιους τους παιδαγωγούς.

- **Η παραγωγική μέτρηση Assessment Profile for Early Childhood Programs: Preschool, Infant, Toddler, School-age** καταγράφει το επίπεδο της ποιότητας σε τάξεις βρεφικές, μικρών παιδιών, παιδιών προσχολικής ηλικίας και παιδιών σχολικής ηλικίας στις εξής έξι κατηγορίες:
  - 1) **Ασφάλεια και Υγιεινή**
  - 2) **Μαθησιακό περιβάλλον** (διαθεσιμότητα και προσβασιμότητα μαθησιακών υλικών από τα παιδιά – οργάνωση τάξης και εξωτερικού χώρου)
  - 3) **Ωρολόγιο πρόγραμμα** (σκόπιμος σχεδιασμός και εφαρμογή δραστηριοτήτων στην τάξη – ισορροπία, ποικιλία και μαθησιακές ευκαιρίες)
  - 4) **Αναλυτικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων** (ποικιλία μαθησιακών τεχνικών και στρατηγικών ώστε να ενθαρρυνθεί η μάθηση των παιδιών)
  - 5) **Αλληλεπίδραση**
  - 6) **Ατομικές δραστηριότητες** (εφαρμογή μεθόδων συστηματικής αξιολόγησης για το σχεδιασμό και την οργάνωση των εκπαιδευτικών εμπειριών, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του κάθε παιδιού).

- **Οι πρακτικές** που υιοθετούνται, όσον αφορά τη διαχείριση του προγράμματος (**Assessment Profile for Early Childhood Programs: Administration**), αξιολογούνται στις εξής πέντε θεματικές:
  1. **Εγκαταστάσεις** (εστιάζει στις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας του εσωτερικού χώρου – τουαλέτα, πλύσιμο χεριών, κ.λ.π.)
  2. **Παροχή Γευμάτων** (εξετάζει την παροχή θρεπτικών γευμάτων, που ανταποκρίνονται στις ατομικές ανάγκες κάθε παιδιού, καθώς και την διασφάλιση της υγιεινής τόσο όσον αφορά την προετοιμασία των γευμάτων, όσο και την υγιεινή της περιοχής παρασκευής φαγητού)
  3. **Διαχείριση Προγράμματος** (ανασκόπηση των εγγράφων που αφορούν τις πολιτικές και τις διαδικασίες που αφορούν τους γονείς και το προσωπικό)
  4. **Προσωπικό** (ανταποκριτικότητα και υποστήριξη του προσωπικού από τη διεύθυνση)
  5. **Ανάπτυξη Προγράμματος** (αποτίμηση του επαγγελματισμού του διευθυντή, αξιολόγηση του προσωπικού και του προγράμματος και παροχή ευκαιριών για επαγγελματική ανάπτυξη).

Η κλίμακα είναι οργανωμένη σε μια σειρά επιπέδων αύξουσας ειδίκευσης.

- *Το πρώτο επίπεδο περιλαμβάνει πέντε συστατικά του προγράμματος (Διαχείριση, Βρέφη – Μικρά παιδιά (0-2 ετών), Παιδιά προσχολικής ηλικίας (2-5 ετών), Παιδιά σχολικής ηλικίας (5-10 ετών), Ερευνητική – Αθροιστική μέτρηση.*
- *Το επόμενο επίπεδο περιλαμβάνει διαστάσεις που αφορούν σε καθένα από τα πέντε συστατικά.*
- *Κάθε διάσταση περιλαμβάνει ένα σύνολο προδιαγραφών – γενικές προτάσεις που αντιπροσωπεύουν αξίες και προσδοκίες.*
- *Κάθε μία από τις προδιαγραφές συνοδεύεται από συγκεκριμένα κριτήρια που είναι συγκεκριμένες, παρατηρήσιμες διαδικασίες, συμπεριφορές και αρχειακό υλικό (Barnes, 2001).*

- Ο αριθμός των θεμάτων που περιέχει κάθε υποκλίμακα **ποικίλει ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα**, η οποία παρατηρείται.
- Το κάθε θέμα αξιολογείται με **«ναι / όχι»**, κάτι που την καθιστά εύκολη στη χρήση. Το «ναι» υποδηλώνει ότι τα θέματα έχουν παρατηρηθεί ή ότι έχουν αναφερθεί από το προσωπικό.
- Οι πληροφορίες συλλέγονται με **τρεις μεθόδους**:
  1. **Παρατήρηση της τάξης** (φυσικά χαρακτηριστικά και αλληλεπίδραση)
  2. **Ανασκόπηση – επιθεώρηση εγγράφων**
  3. **Αναφορές** οι οποίες προέρχονται από **συνεντεύξεις με τους παιδαγωγούς**.

2.6 Child Care Facility Schedule (CCFS) – (Κλίμακα Αξιολόγησης Παροχής Παιδικής Μέριμνας) (WHO, 1990).

- Δημιουργήθηκε από την **Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας- World Health Organization**
- Δημιουργήθηκε με αφορμή τη βαρύτητα που απέκτησε η έννοια της ποιότητας και λόγω της ιδιαίτερης έμφασης που δόθηκε στις προηγούμενες κλίμακες, οι οποίες δίνουν έμφαση σε πτυχές της ποιότητας οι οποίες θεωρούνται σημαντικές στις ΗΠΑ
- Έχει χρησιμοποιηθεί σε ένα ευρύ φάσμα **αναπτυσσόμενων και αναπτυγμένων χωρών**
- Περιέχει **80 ερωτήσεις**
- Τα θέματα βαθμολογούνται με βάση μια **τετράβαθμη κλίμακα** (3 = παρατηρείται πλήρως ως κατάσταση έως 0 = δεν παρατηρείται ως κατάσταση).

■ 8 υποκλίμακες

- Φυσικό Περιβάλλον (13 θέματα),
- Υγεία και Ασφάλεια (13 θέματα),
- Διατροφή και Παροχή Γευμάτων (4 θέματα),
- Διοίκηση (23 θέματα),
- Συναλλαγή Προσωπικού – Οικογένειας (5 θέματα),
- Συναλλαγή Προσωπικού – Παιδιών (6 θέματα),
- Εμφανής Συμπεριφορά Παιδιών (6 θέματα)
- Πρόγραμμα (10 θέματα)

2.7 Observational Record of the Caregiving Environment – ORCE (NICHD, 1996).

- Δίνει έμφαση στον κεντρικό ρόλο που παίζουν οι συναλλαγές με ευαίσθητοποιημένους ενήλικες που φροντίζουν με ενδιαφέρον τα παιδιά στην ευημερία και την ανάπτυξή τους.
- Πιο συγκεκριμένα, εστιάζει στις συμπεριφορές του παιδαγωγού με ένα συγκεκριμένο παιδί και στις ιδιαίτερες εμπειρίες κάθε παιδιού, παρά στο τι συμβαίνει στην τάξη γενικά.
- Παρέχει τόσο μετρήσεις συχνότητας (που ονομάζονται κλίμακες συμπεριφοράς), όσο και αξιολογήσεις της συμπεριφοράς του παιδαγωγού (που ονομάζονται ποιοτικές αξιολογήσεις).
- Η κλίμακα συμπεριφοράς παρέχει ένα έντυπο καταγραφής του πόσο συχνά συμβαίνουν συγκεκριμένες πράξεις (ποσότητα), ενώ οι ποιοτικές κλίμακες λαμβάνουν υπόψη την ποιότητα (και τη χροιά) της συμπεριφοράς του παιδαγωγού σε σχέση με τη συμπεριφορά του παιδιού

- Τα δεδομένα συλλέγονται μετά από **4 κύκλους 44λεπτων παρατηρήσεων**.
- Καθένας από τους οποίους διαχωρίζεται σε **τέσσερις 10λεπτες παρατηρήσεις**
- Οι παρατηρήσεις διαρκούν **δύο ημέρες**.
- Στο τέλος κάθε κύκλου παρατήρησης χρησιμοποιείται **τετράβαθμη κλίμακα** (από **1 = καθόλου χαρακτηριστικό** έως **4 = πολύ χαρακτηριστικό**), προκειμένου να περιγράψει τη συμπεριφορά των παιδαγωγών.
- *Ενώ η μέτρηση των συχνοτήτων περιλαμβάνει τη συμπεριφορά οποιουδήποτε ενήλικα αλληλεπιδρά με το παιδί, **οι ποιοτικές αξιολογήσεις** αφορούν στον παιδαγωγό εκείνο που πέρασε τον περισσότερο χρόνο με το παιδί στη διάρκεια της συστηματικής παρατήρησης.*

- Οι υποκλίμακες της κλίμακας είναι οι εξής:
  - Ευαισθησία / Ανταπόκριση στη συναισθηματική ένταση του παιδιού,
  - Ευαισθησία / Ανταπόκριση όταν το παιδί είναι ήρεμο,
  - Πιεστική Συμπεριφορά,
  - Αποστασιοποίηση,
  - Παροχή Αναπτυξιακά Κατάλληλων Ερεθισμάτων,
  - Θετική Αντιμετώπιση του παιδιού,
  - Αρνητική Αντιμετώπιση του παιδιού
  - Επιπεδοποίηση συναισθήματος (έλλειψη ή πολύ αδύναμη παρουσία συναισθηματικής αντίδρασης σε καταστάσεις που συνήθως απαιτούν δυνατές συγκινησιακές αντιδράσεις).

Η επιλογή ενός κατάλληλου εργαλείου μέτρησης της αξιολόγησης της ποιότητας αποτελεί σημαντικό ερευνητικό ζήτημα.

Δεδομένου ότι τα τελευταία χρόνια οι κλίμακες αξιολόγησης της ποιότητας της παρεχόμενης αγωγής και φροντίδας χρησιμοποιούνται εκτενώς στο διεθνή χώρο ως μέσα αυτοαξιολόγησης,

κρίνεται αναγκαία η εξοικείωση των παιδαγωγών με τα εργαλεία αυτά προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουν για να καταγράψουν το επίπεδο της ποιότητας της παρεχόμενης από τους ίδιους αγωγής και φροντίδας και μέσω της έρευνας δράσης να συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου από αυτούς προγράμματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!!!